

A Romantic-style landscape painting depicting a dramatic coastal scene. In the foreground, a woman in a vibrant red dress sits on the grassy shore, looking towards the sea. To her right, a man in a dark coat and hat stands near a large, gnarled tree, looking out at the water. Another figure is crouched on the ground in the lower center. The middle ground features jagged, white rock formations jutting into a blue sea. In the background, a small white boat is visible on the water. The sky is a soft, hazy blue, and the overall atmosphere is one of natural grandeur and human presence in nature.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ
κεφ. 13

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

Κοινωνικοί παράγοντες

- Μεγάλη μετακίνηση ευρωπαϊκών πληθυσμών προς Νέα Ζηλανδία, Βόρεια και Λατινική Αμερική
- Τεχνολογικές ανακαλύψεις, σιδηροδρομικό δίκτυο, εντατικοποίηση βιομηχανοποίησης
- Αστικοποίηση
- Έξαρση του εθνικισμού

Ρίζες του Ρομαντισμού

- Ο όρος «Ρομαντισμός» εμφανίζεται στην Αγγλία του 17^{ου} αι.
- Βρίσκει τις ρίζες τους σε διηγήματα για ιππότες, διηγήσεις περιπετειών και αντιξοοτήτων, ανεκπλήρωτες αγάπες, πάθοι.
- Έννοιες που εκφράζονται με τον όρο είναι η συναισθηματική έξαρση, το μεγαλειώδες, η απεγνωσμένη επιθυμία κατάκτηση υψηλών ιδανικών, μελαγχολία και πάθος
- Πρώτο μισό του 19^{ου} αι. οι καλλιτέχνες αναζητούν μια μορφή έκφρασης που να προσαρμόζεται στην προσωπική αισθητική τους. Ελευθερία της έκφρασης, επικράτηση του ατομικισμού
- Επιθυμία απομάκρυνσης από την αυστηρότητα, την εκλογίκευση, την τυποποίηση και την άρνηση του παρορμητισμού του Νεοκλασικισμού..
- Αναζήτηση τοπικού χρώματος

- Ανανεώνεται η σημασία της θρησκευτικής πίστης
- Αντίθεση και αποδέσμευση από κλασικά πρότυπα
- Αναζήτηση του εξωτικού στοιχείου
- Επαφή με τη φύση ως αντίδραση στην αυξανόμενη αστικοποίηση
- Εκφράζεται το *pittoresque*: γραφικό, αναπάντεχο, εξωτικό αλλά και το
- *Sublime*: ύψιστο, άπειρο, έντονο και φοβερό μαζί
- Στην αρχιτεκτονική συνυπάρχουν πολλά διαφορετικά στυλ στο ίδιο κτίριο μπορούν να. Στοιχεία από την κλασική αρχ. αλλά και του μεσαίωνα.

Théodore Géricault
1791 – 1824

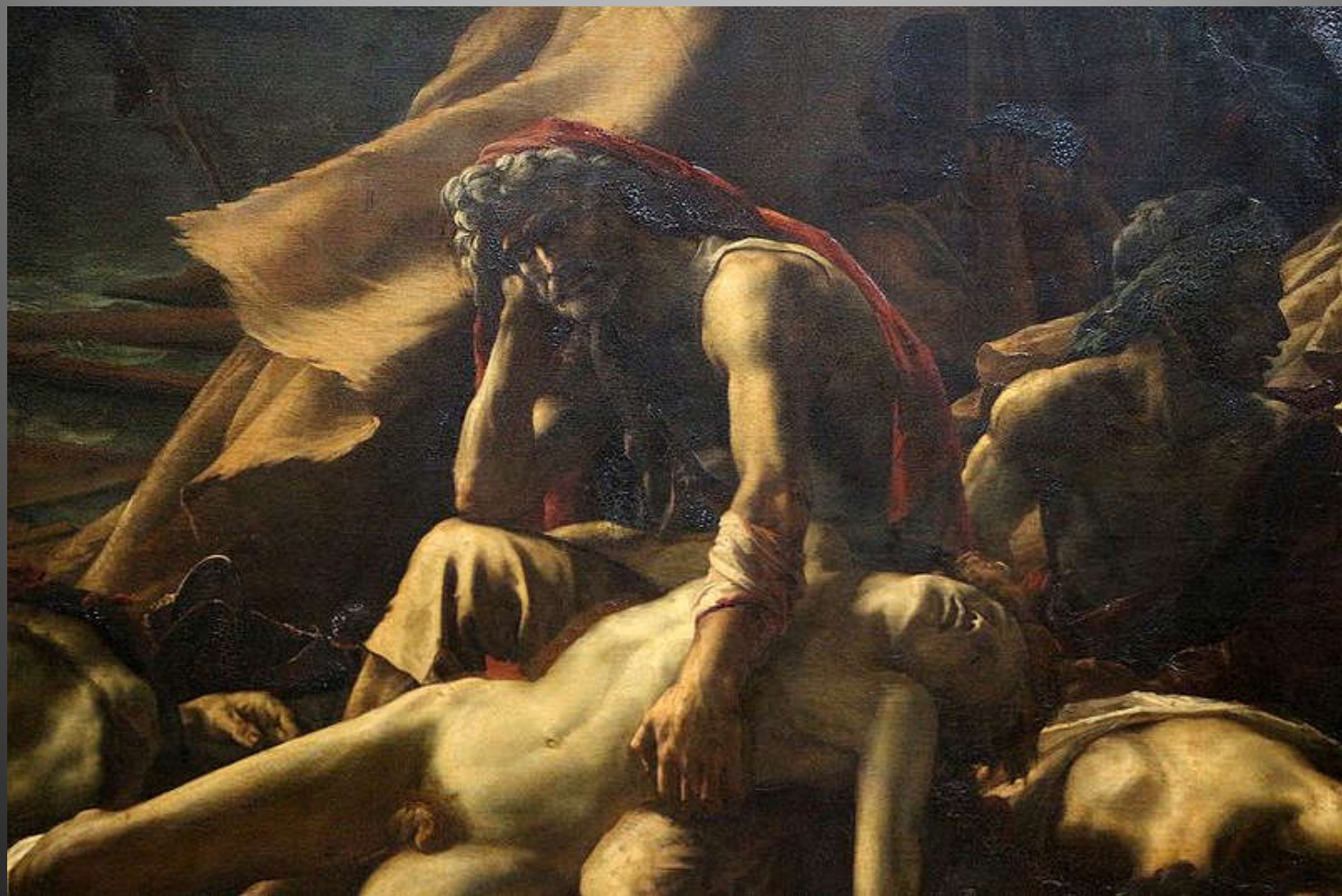
Σκίτσα για τον πίνακα «Η σχεδία της Μέδουσας»

Σκίτσα για τον πίνακα «Η σχεδία της Μέδουσας»

Τ. Ζερικό «Η σχεδία της Μέδουσας» λάδι και πένα σε μουσαμά, 1818,
Μουσείο Λούβρου, Παρίσι

Λεπτομέρειες του πίνακα

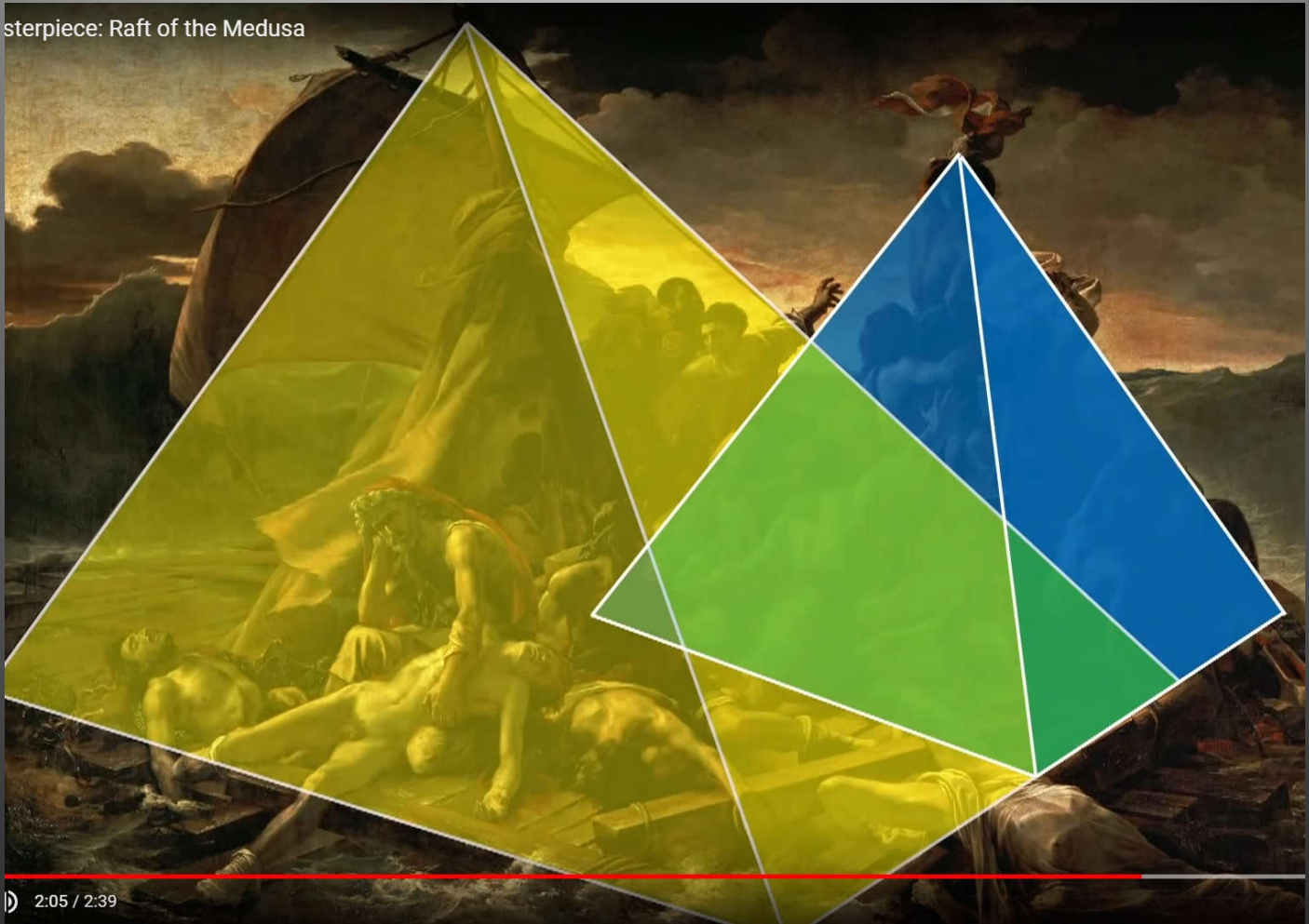

Λεπτομέρειες του πίνακα

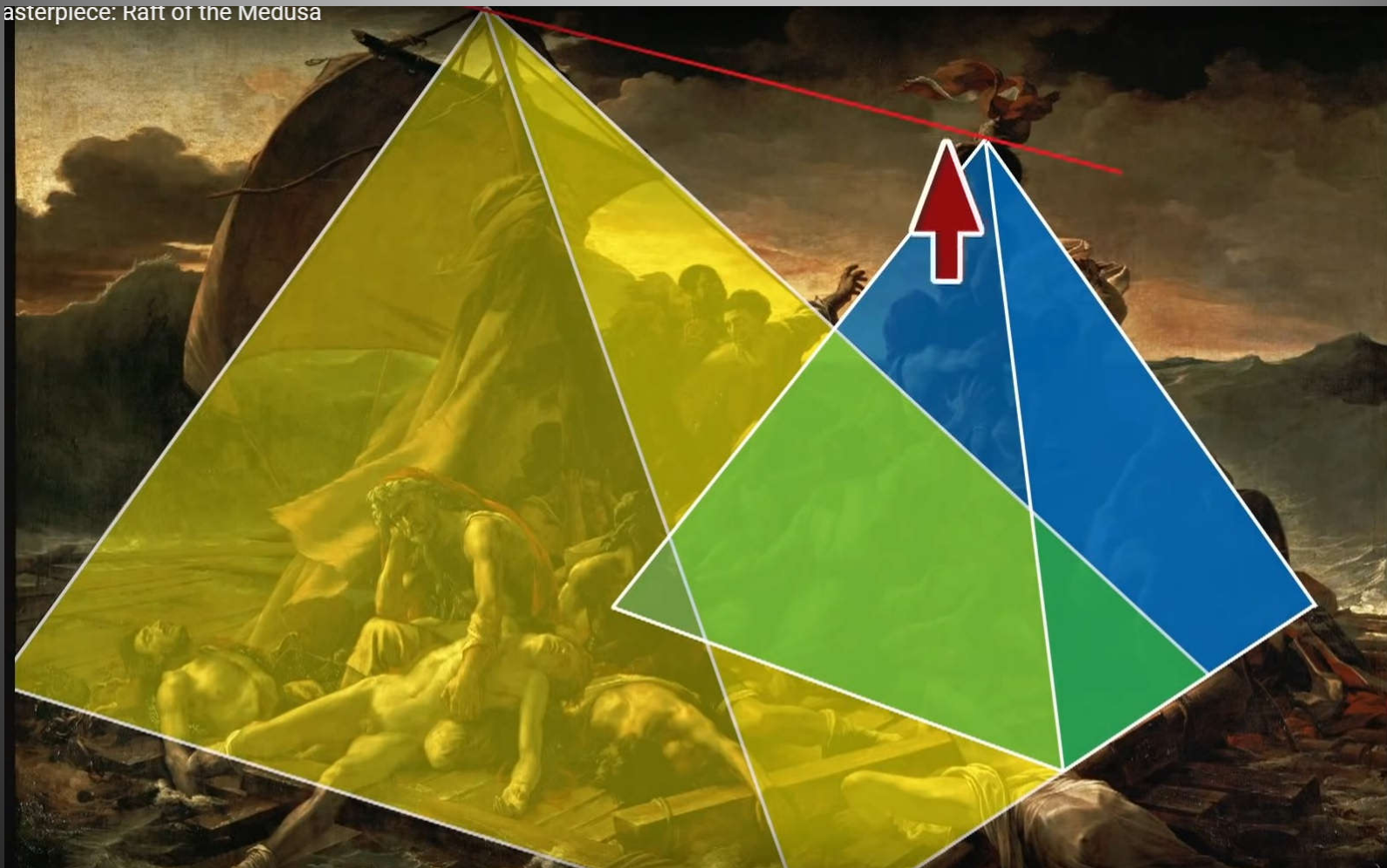
Λεπτομέρειες του πίνακα

Masterpiece: Raft of the Medusa

Γεωμετρική δομή του πίνακα

asterpiece: Rart of the Medusa

Η γραμμή που ενώνει τις κορυφές των πυραμίδων οδηγεί
στο σημείο φυγής που βρίσκεται στο καράβι

Το καράβι που ελάχιστα φαίνεται στο βάθος και συμβολίζει την ελπίδα

Το έργο όπως εκτίθεται σήμερα μέσα στο μουσείο

Άλλα έργα του ίδιου καλλιτέχνη
«Το άλογο του Ναπολέοντα, Ταμερλάνος»

«Πληγωμένος στρατιώτης φεύγει από το πεδίο μάχης», 1814

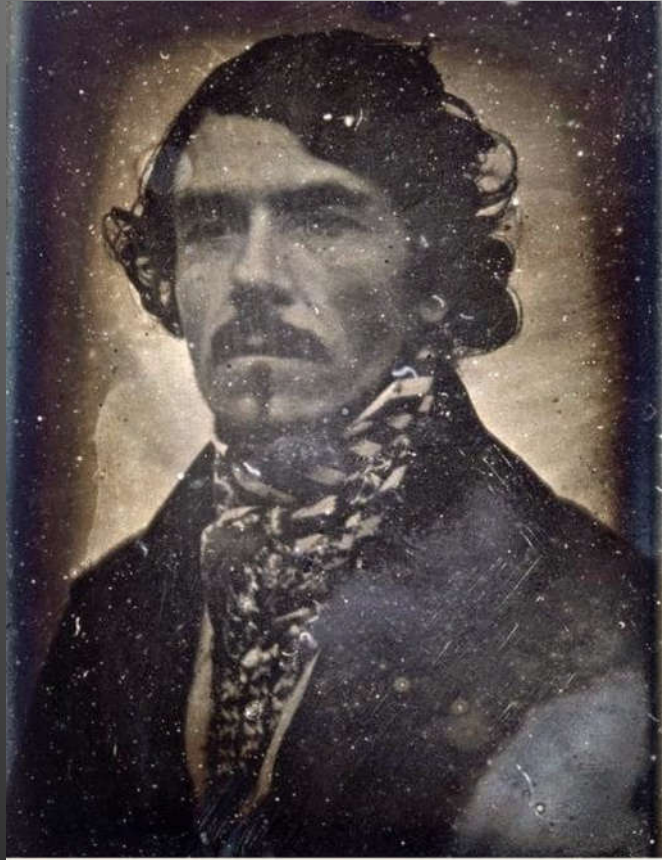
Προσωπογραφίες ανθρώπων με ψυχικές ασθένειες

Γυναίκα εθισμένη στην
χαρτοπαιξία, ελαιογραφία, 1823

Τρελή γυναίκα, ελαιογραφία, 1822

«Η ομορφιά απαιτεί έναν συνδυασμό πολλών διαφορετικών ποιοτήτων. Μόνο η δύναμη χωρίς την κομψότητα δεν είναι ομορφιά. Ένας γενικός όρος που θα μπορούσε να αποδώσει τον όρο θα ήταν Αρμονία».

The Journal of Eugène Delacroix.1854.

Eugène Delacroix, (1798 –1863)

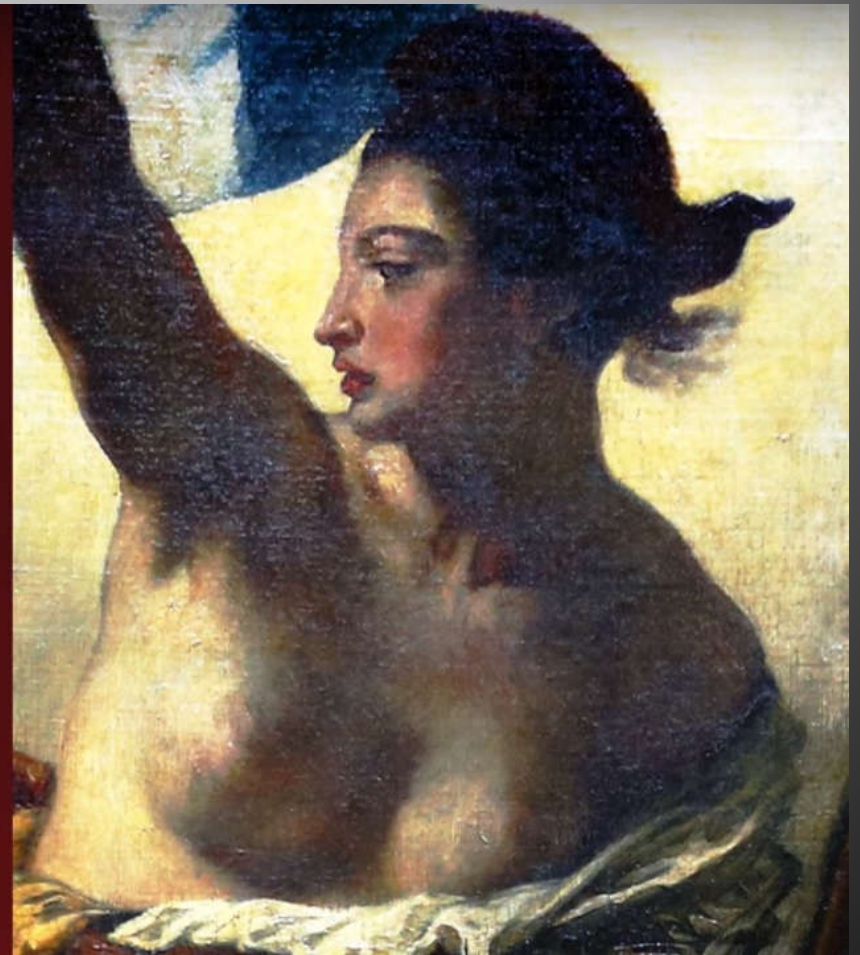

«Η Ελευθερία οδηγεί τον λαό», ελαιογραφία, 1830, 2.6 x 3.25m
Μουσείο Λούβρου, Παρίσι

Ο ζωγράφος παρουσιάζει ένα γεγονός από την επανάσταση του 1830 όταν ο βασιλιάς Charles X εκθρονίστηκε από τον Λουί Φιλίπ γνωστό ως βασιλιά των πολιτών.

Το έργο όπως εκτίθεται σήμερα μέσα στο μουσείο

Το πρόσωπο και το σώμα της Ελευθερίας δανείζεται τα χαρακτηριστικά του και την πόζα του από τα αρχαία ελληνικά αγάλματα. Το προφίλ της είναι ένα τέλεια κλασικό προφίλ.

Ο ζωγράφος θέλει να συνδέσει την γαλλική επανάσταση με την κοιτίδα της δημοκρατίας που είναι η αρχαία Ελλάδα.

Το καπέλο που φορά στο κεφάλι της είναι ένα κόκκινο φρυγικό καπέλο που ονομάστηκε επίσης και καπέλο της ελευθερίας καθώς καλλιτεχνικά κατέληξε να συμβολίζει την ελευθερία και τον αγώνα για την επίτευξή της. Χρησιμοποιήθηκε σαν ένα από τα σύμβολα της Γαλλικής Επανάστασης και αργότερα στην Αμερική.

cobblestone barricade, Paris, 1871

Οι δρόμοι στο Παρίσι ήταν πλακόστρωτοι από τα μεσαιωνικά χρόνια. Οι επαναστάτες έβγαζαν τις πλάκες και τις χρησιμοποιούσαν για να φτιάχνουν οδοφράγματα και για πυρομαχικά. Τα στενά δρομάκια με τα οδοφράγματα δεν επέτρεπαν στο βασιλικό ιππικό να περάσει.

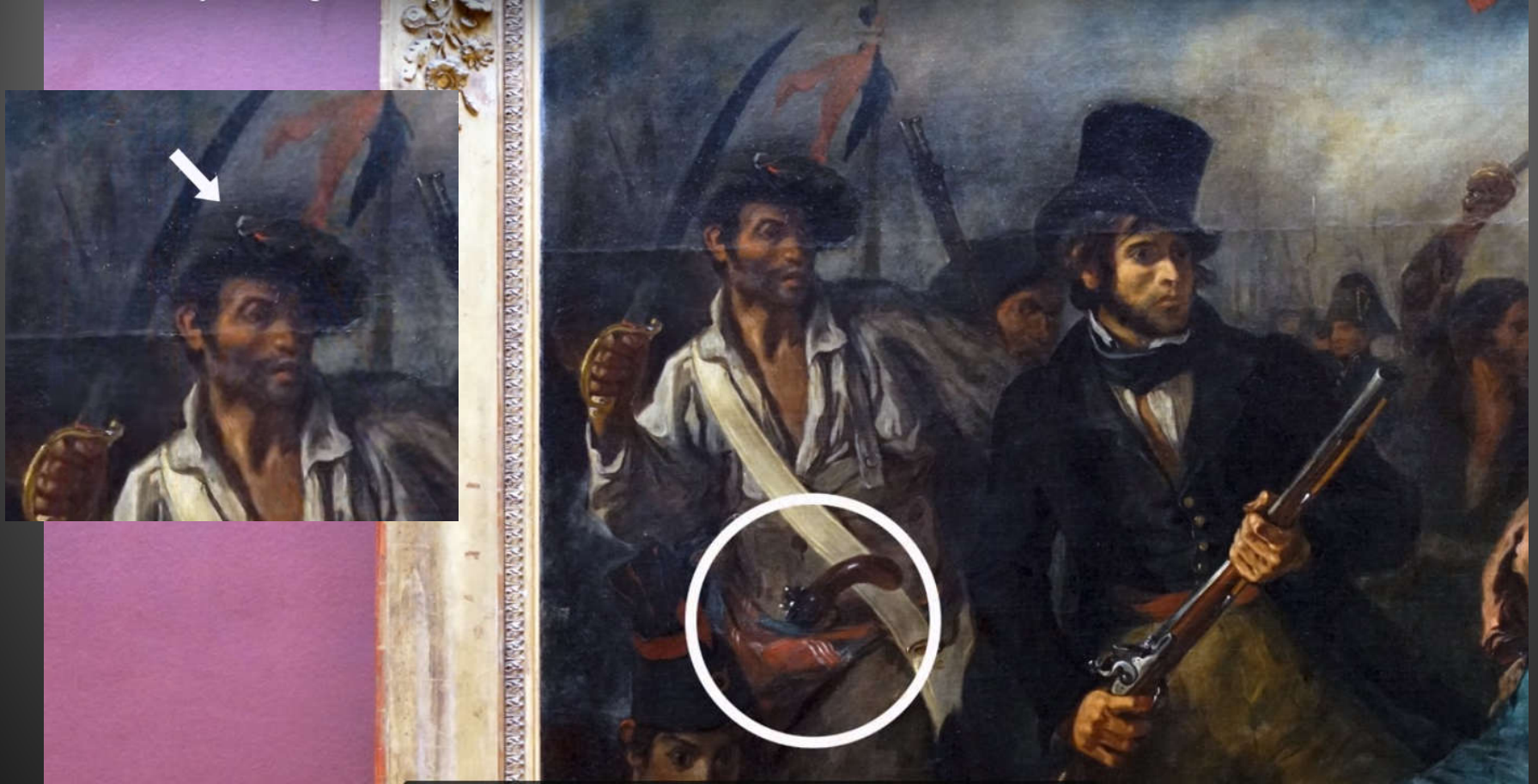
Γι' αυτό όταν τελείωσε η επανάσταση όλοι οι μικροί δρόμοι ξηλώθηκαν και στη θέση τους έγιναν οι μεγάλες λεωφόροι για να μην μπορεί να επαναληφθεί κάτι τέτοιο. Οι τεράστιες λεωφόροι που δημιουργήθηκαν μετά την επανάσταση

Ο ζωγράφος προσθέτει τα οδοφράγματα στο έργο του καθώς η Ελευθερία παρακινεί τους επαναστάτες να σκαρφαλώσουν πάνω από αυτά για να συνεχίσουν ακόμα πιο δυναμικά τον αγώνα τους.

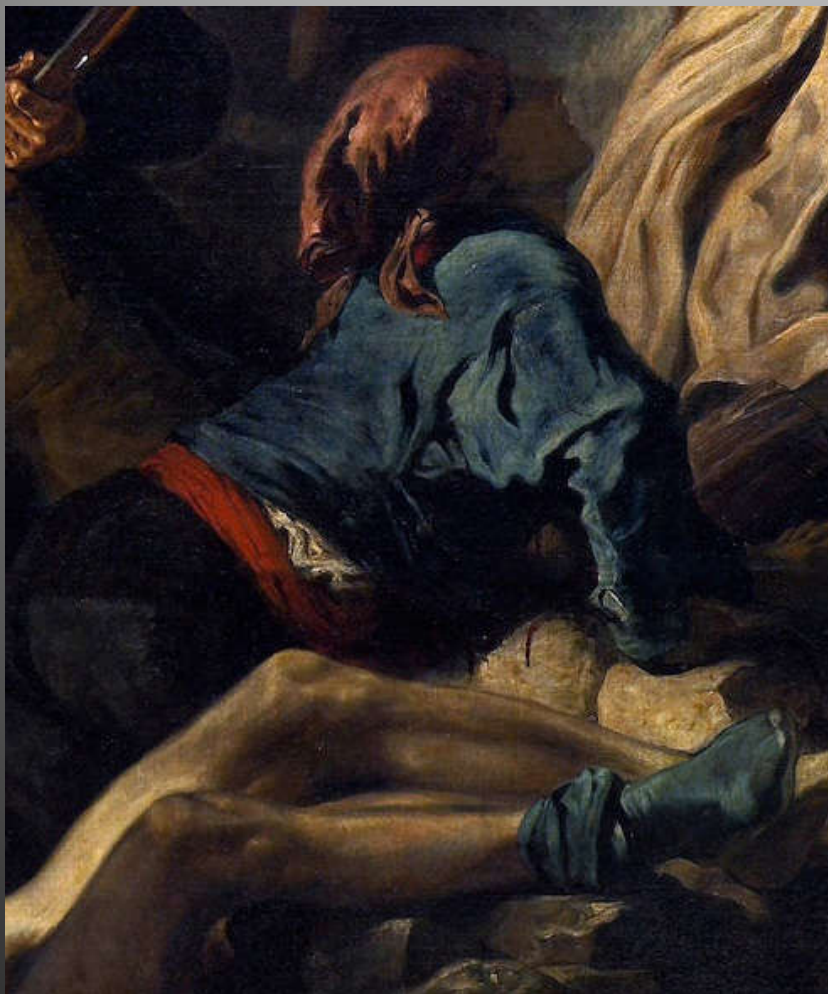
Η Ελευθερία προσκαλεί με το βλέμμα της το πλήθος του λαού να ακολουθήσει. Το πλήθος στο βάθος διακρίνεται μέσα από μια ομίχλη από τους καπνούς

Μέσα στο πλήθος διακρίνουμε δύο φιγούρες. Έναν άντρα με ένα πιστόλι στη μέση του, χωρίς σακάκι. Ανήκει στην εργατική τάξη και η καρφίτσα που έχει στο καπέλο του δηλώνει τη σχέση του με τους επαναστάτες. Ο άντρας με το ψηλό καπέλο και το σακάκι κρατά ένα κυνηγετικό όπλο και είναι μεσοαστός.

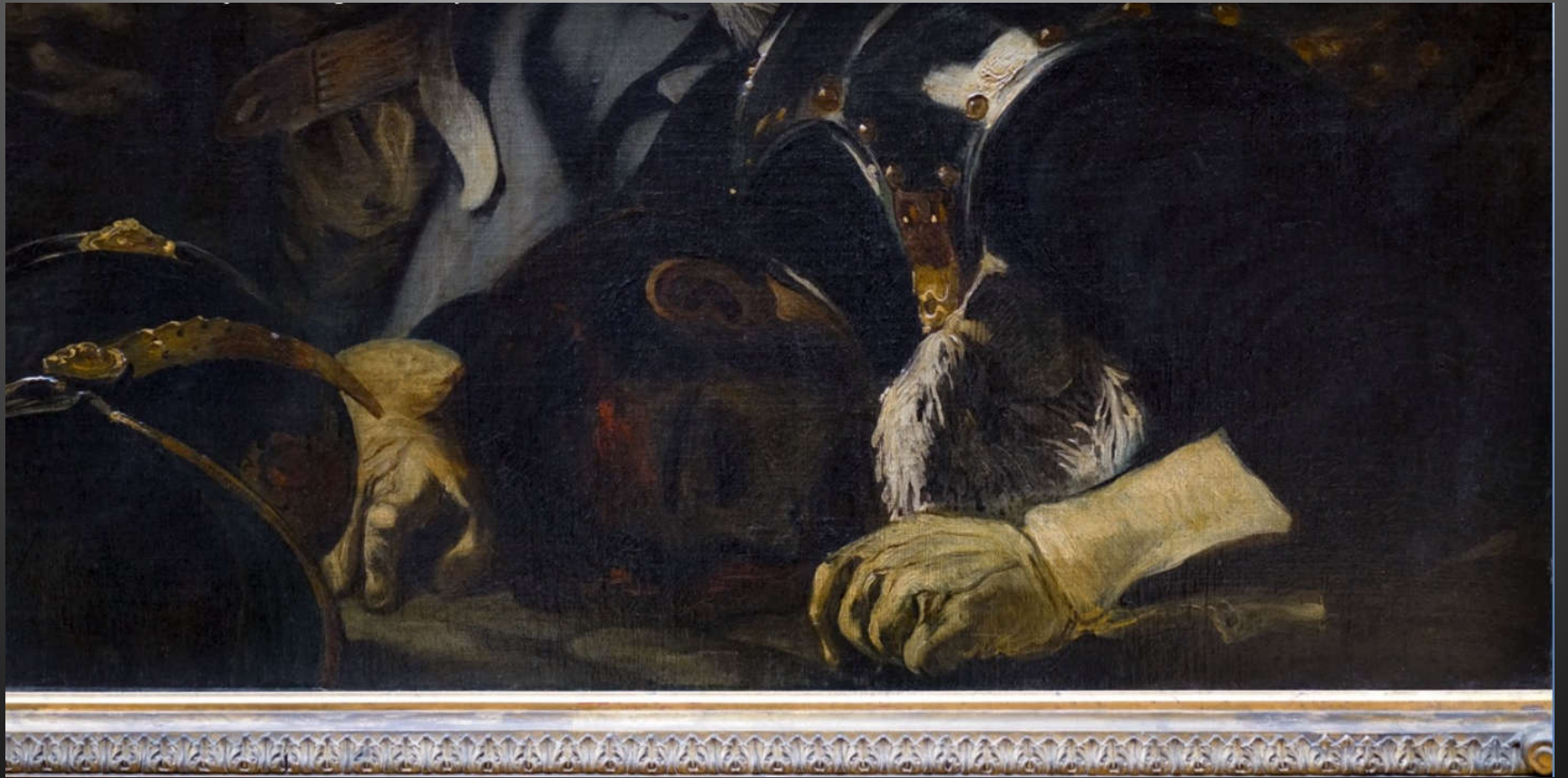
Ο Ντελακρουά θέλει να δείξει ότι ο αγώνας είναι για όλες τις τάξεις και όχι μόνο για τους φτωχούς. Αυτό είναι το στοιχείο που κάνει τον πίνακα τόσο επικίνδυνο, γιατί δεν είναι η μία τάξη κατά της άλλης αλλά ο λαός ενωμένος κατά της τυραννίας.

Η επανάσταση δεν έχει ταξικά όρια αλλά ούτε ηλικιακά. Τα δύο πρόσωπά που παισιώνουν την Ελευθερία είναι έφηβοι. Το μικρότερο αγόρι κρατά δύο πιστόλια. Είναι μαθητής και αυτό φαίνεται από το μαύρο βελούδινο καπέλο που φορά και τη σάκα που κρέμεται στο πλάι του.

Στο πρώτο πλάνο βλέπουμε δυο νεκρούς στρατιώτες. Ο ζωγράφος δεν θέλει να δείξει μόνο τον θρίαμβο των εξεγερμένων αλλά και το βαρύ τίμημα που έχει η επανάσταση.

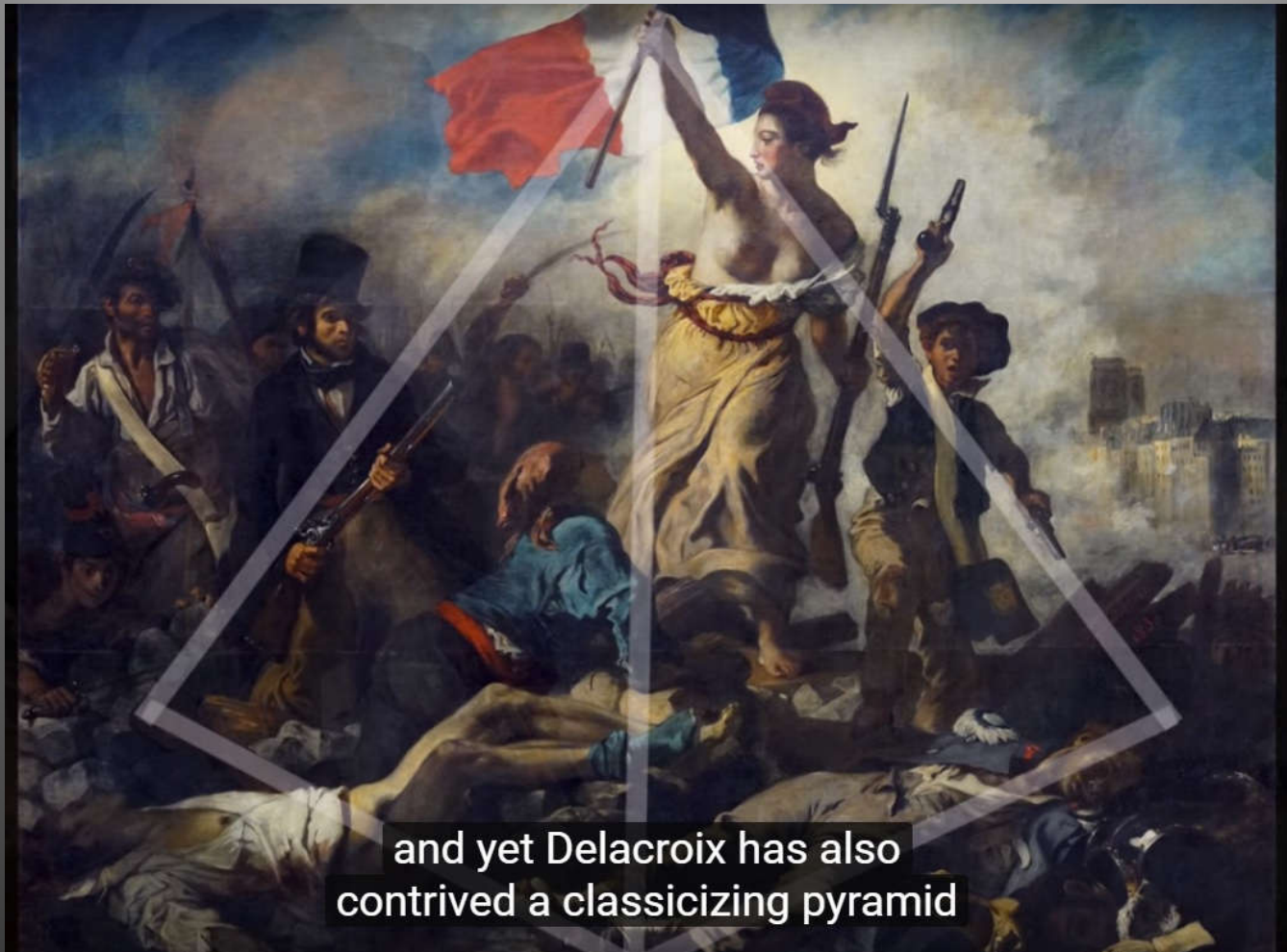
Ακόμα πιο τραγική η μορφή του άντρα που φορά μόνο ένα νυχτικό. Φαίνεται σαν να σύρθηκε από τη βασιλική φρουρά από το κρεβάτι του, να εκτελέστηκε μέσα στη νύχτα και να αφέθηκε ημίγυμνος μέσα στο δρόμο. Όλα τα νεκρά σώματα είναι στο πρώτο πλάνο, ακριβώς μπροστά από τον θεατή. Ο ζωγράφος θέλει να δώσει μια ρεαλιστική ματιά του θανάτου και όχι ωραιοποιημένη

Όλος ο πίνακας είναι γεμάτος ένταση, διαγώνιες γραμμές, καπνό και κίνηση. Ο θεατής έχει την αίσθηση ότι μετά από μερικά δευτερόλεπτα κάθε φιγούρα θα είχε αλλάξει θέση. Η αίσθηση της ενέργειας μεταφέρεται και μέσα από τις γρήγορες πινελιές και τα έντονα χρώματα.

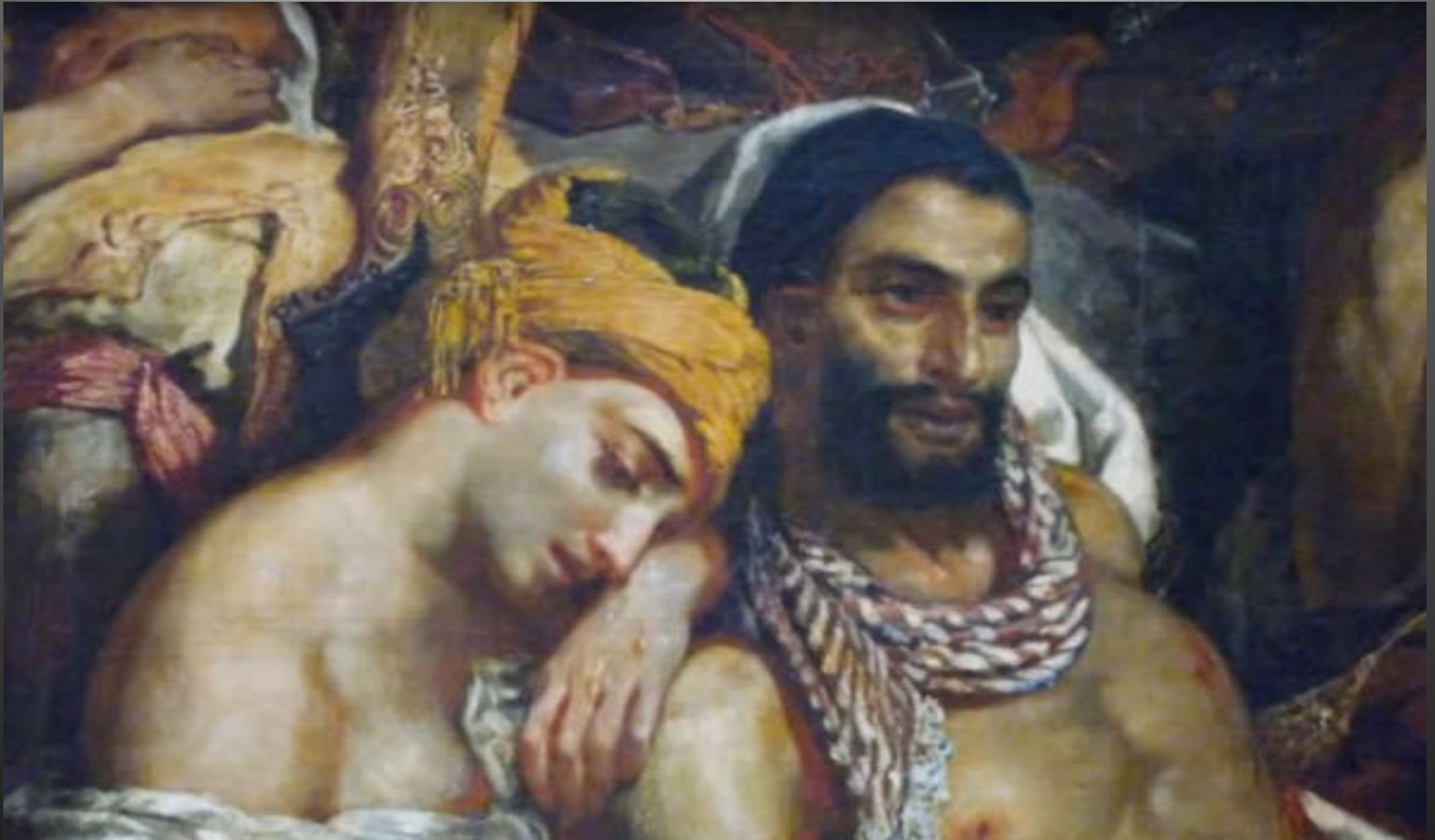
Τα έντονα χρώματα της σημαίας, το κόκκινο και το μπλε που επαναλαμβάνονται σε διάφορα σημεία του πίνακα και ερχόντουσαν σε αντίθεση με τα πιο κορεσμένα χρώματα που συνηθίζονταν εκείνη την εποχή.

Μέσα σε μια χαοτική κατάσταση ο ζωγράφος έχει οργανώσει τις φιγούρες του μέσα σε μια κλασική πυραμίδα διατηρώντας έτσι μια αίσθηση τάξης μέσα στο χάος. Το 1831 ο βασιλιάς Λουί Φιλίπ αγόρασε τον πίνακα για να δείξει ότι ασπάζεται τα δημοκρατικά ιδεώδη αλλά το 1839 τον επέστρεψε στον ζωγράφο γιατί θεωρήθηκε επικίνδυνος καθώς έδειχνε τον επαναστατημένο λαό κατά του βασιλιά. Αλλά το 1848 μετά την επόμενη επανάσταση ο πίνακας επέστρεψε στο Λούβρο.

«Η σφαγή της Χίου, οι ελληνικές οικογένειες περιμένουν τον θάνατο ή τη σκλαβιά».
ελαιογραφία, (420x354 cm), 1824, Μουσείο Λούβρου, Γαλλία

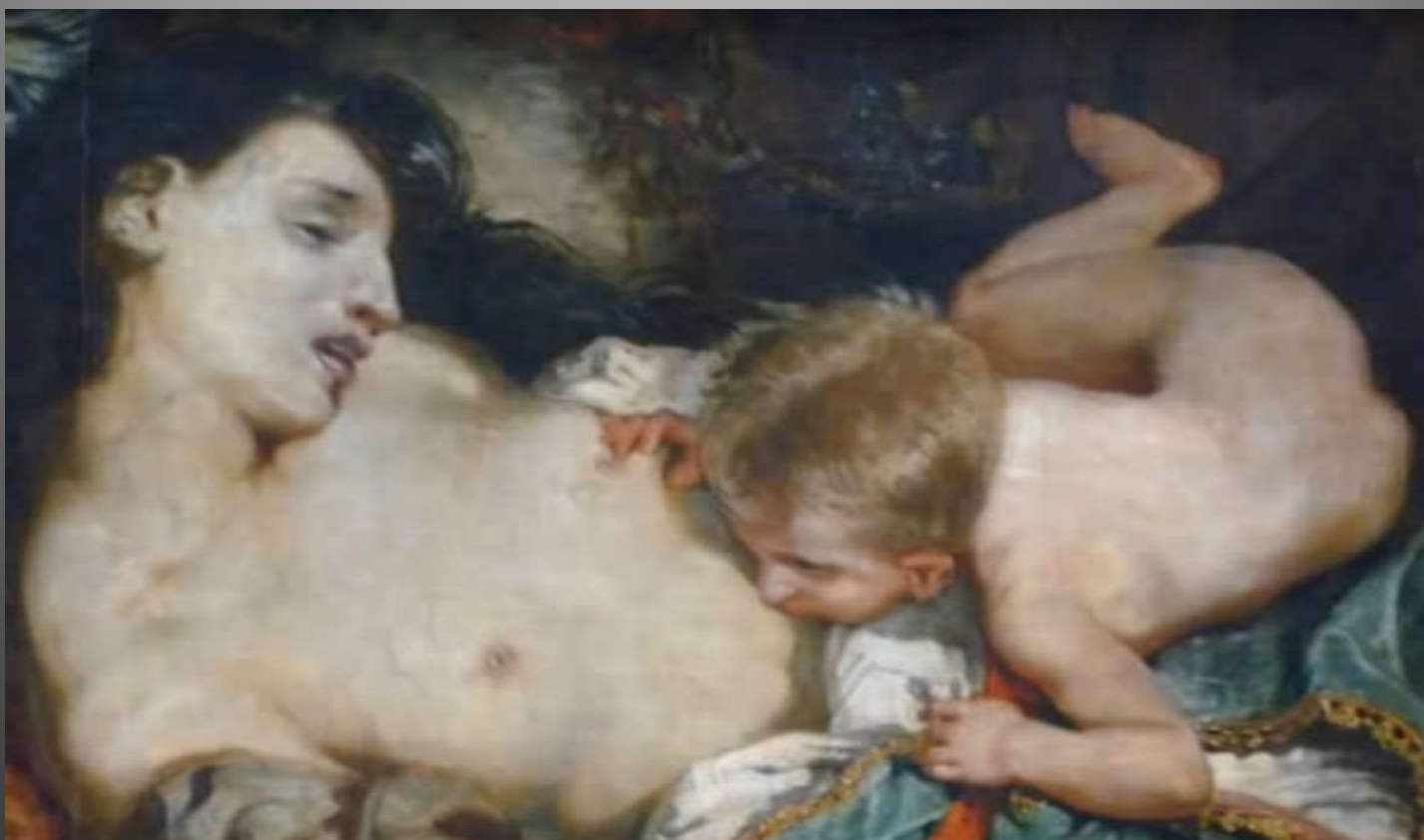

Στο πρώτο πλάνο βλέπουμε τους επιζώντες της καταστροφής που περιμένουν να τους πάρουν για σκλάβους. Άλλοι είναι πληγωμένοι, άλλοι ετοιμοθάνατοι, όλοι εικονίζονται σε μια στιγμή βαθιάς δυστυχίας. Ο ζωγράφος επικεντρώνεται στο συναίσθημα.

cre at Chios

Καθένας υποφέρει και εικονίζεται χωρίς να εξιδανικεύεται, χωρίς να γίνεται ήρωας, γνωρίζοντας τη μοίρα που τον περιμένει.

Το μωρό που προσπαθεί να θηλάσει τη νεκρή μητέρα του

Οι άνθρωποι παρακαλούν αλλά το πρόσωπο του νικητή είναι σκληρό, εικονίζεται η αδιαφορία της δύναμης προς εκείνον που υποφέρει και αυτό σίγουρα είχε απήχηση στην Γαλλία εκείνης της εποχής.

Ο Τζόζεφ Μάλορντ Ουίλιαμ Τέρνερ θεωρείται ο τελευταίος και σημαντικότερος εκπρόσωπος της **αγγλικής ρομαντικής τοπιογραφίας**.

Ο Τέρνερ **είχε πάθος με τα τοπία**, όπως πολλοί άλλοι τοπιογράφοι της εποχής του. Άρχισε από πολύ νωρίς να ταξιδεύει στο εσωτερικό της χώρας, κυρίως στην Ουαλία, σχεδιάζοντας τοπία τα οποία ολοκλήρωνε στο ατελιέ του στο Λονδίνο. Αυτό που τον ξεχώριζε από όλους του άλλους είναι ότι στη ζωγραφική του υπήρχε νόημα πέρα από μια τυπική απεικόνιση. Η φύση αναδεικνύεται σε όλη της τη δύναμη και τη λεπτομέρεια **χωρίς ωραιοποιήσεις**. Στις υδατογραφίες, καθώς και τις ελαιογραφίες του ήξερε όσο λίγοι να μορφοποιεί τις **πολλαπλές αποχρώσεις των νερών**, τις μεταβαλλόμενες διαθέσεις των φυσικών φαινομένων, την αντανάκλαση των ηλιακών ακτινών ή της σελήνης, καθώς και τα περιγράμματα των πιο διαφορετικών ακτών.

Joseph Mallord William Turner
(1775 – 1851)

«Η παραλία του Καλέ, η άμπωτη και οι ψαράδες που μαζεύουν πεταλίδες»,
ελαιογραφία, 1830, Μπέρρι, Μουσείο Καλών Τεχνών

«Το τελευταίο ταξίδι του Τεμερέρ» ελαιογραφία, 1839
National Gallery, Λονδίνο

«Η Βενετία από την Madonna della Salute», ελαιογραφία,
1835, ΜΕΤ, Νέα Υόρκη

Francisco José de Goya
y Lucientes (1746 – 1828)

«Οι τουφεκισμοί της 3^{ης} Μαΐου» ελαιογραφία, 1814,
Μουσείο Πράδο, Μαδρίτη

Κεντρικό πρόσωπο του πίνακα.

Σύνθεση πίνακα

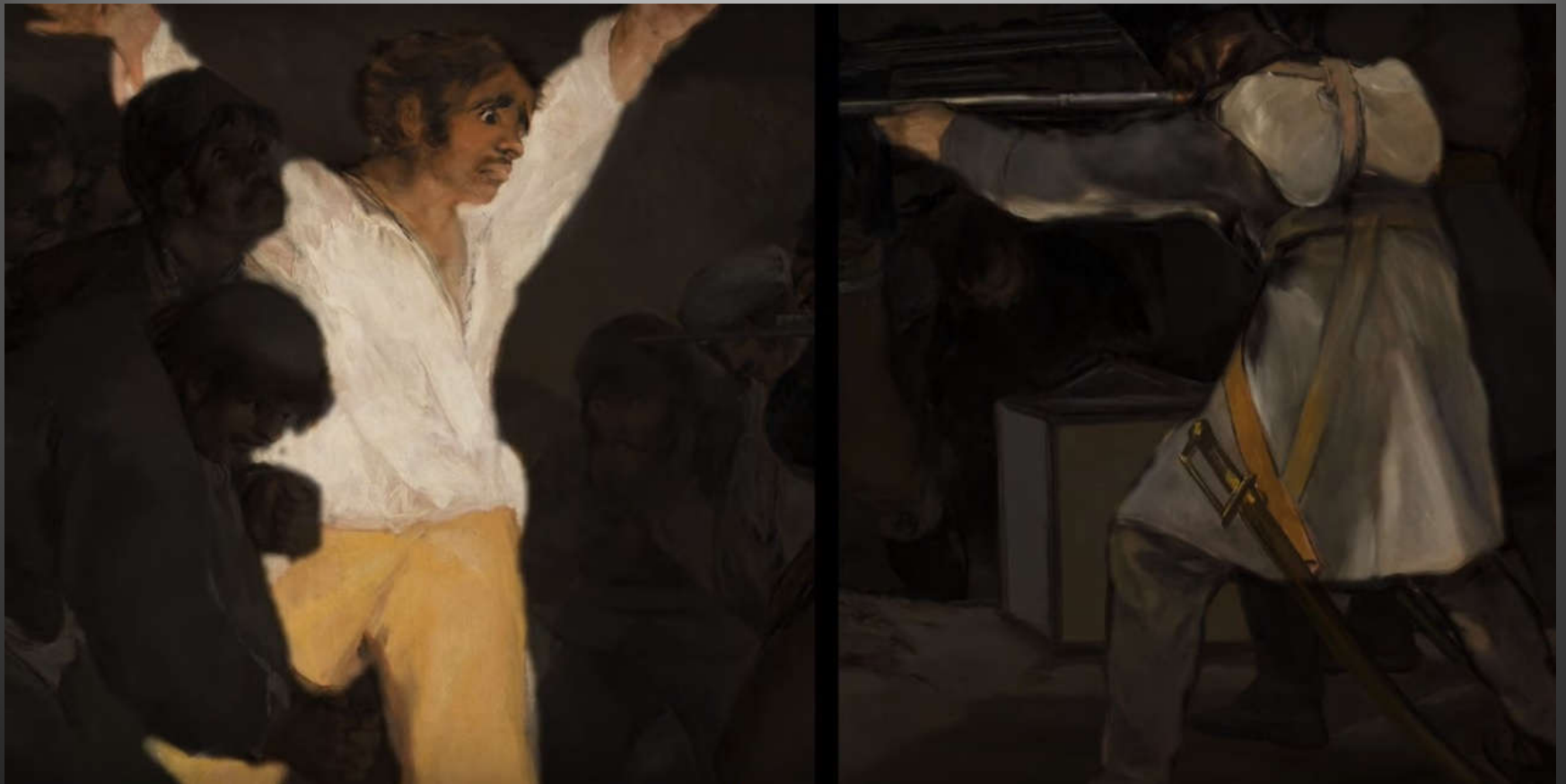
Όλα τα στοιχεία οδηγούν σε αυτόν που πρόκειται να εκτελεστεί. Τα όπλα που τον σημαδεύουν, το φως που τον περιβάλλει, ο λόφος που υψώνεται πίσω του και αφαιρεί κάθε ελπίδα σωτηρίας. Ο άνθρωπος είναι από παντού περικυκλωμένος.

Οι εκτελεστές είναι τοποθετημένοι σε μια διαγώνια που οδηγεί προς το πίσω μέρος του πίνακα για να δημιουργηθεί η αίσθηση του βάθους που ενισχύεται από τα φωτεινά σημεία στο πρώτο πλάνο και τα σκοτεινά στο βάθος.

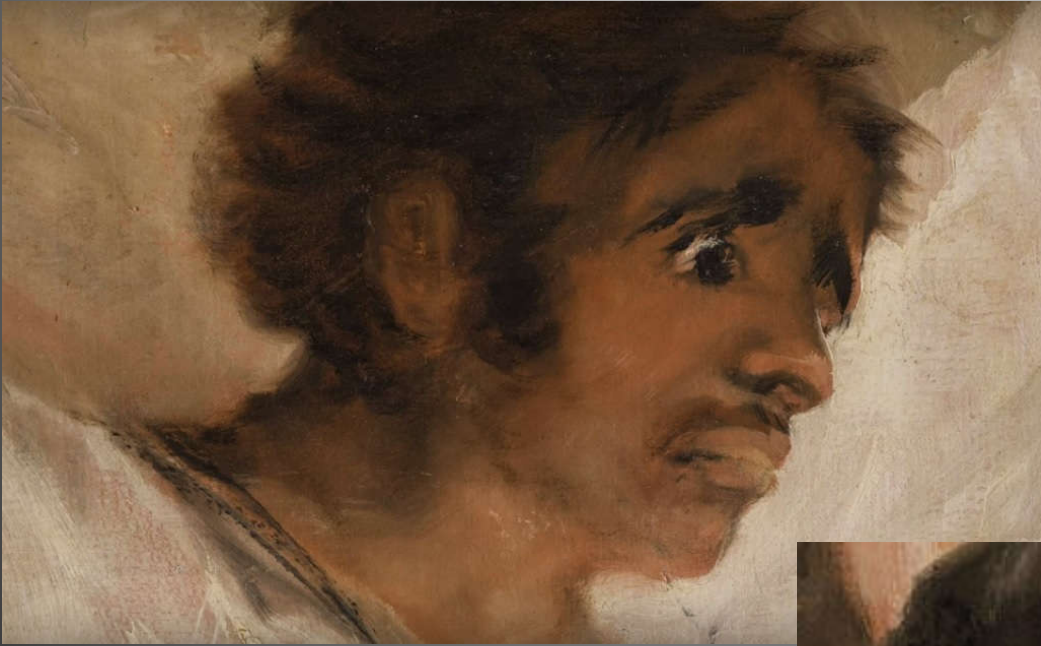
Η αίσθηση του βάθους πλάθεται επίσης και με την εναλλαγή ανοιχτών και σκούρων τόνων

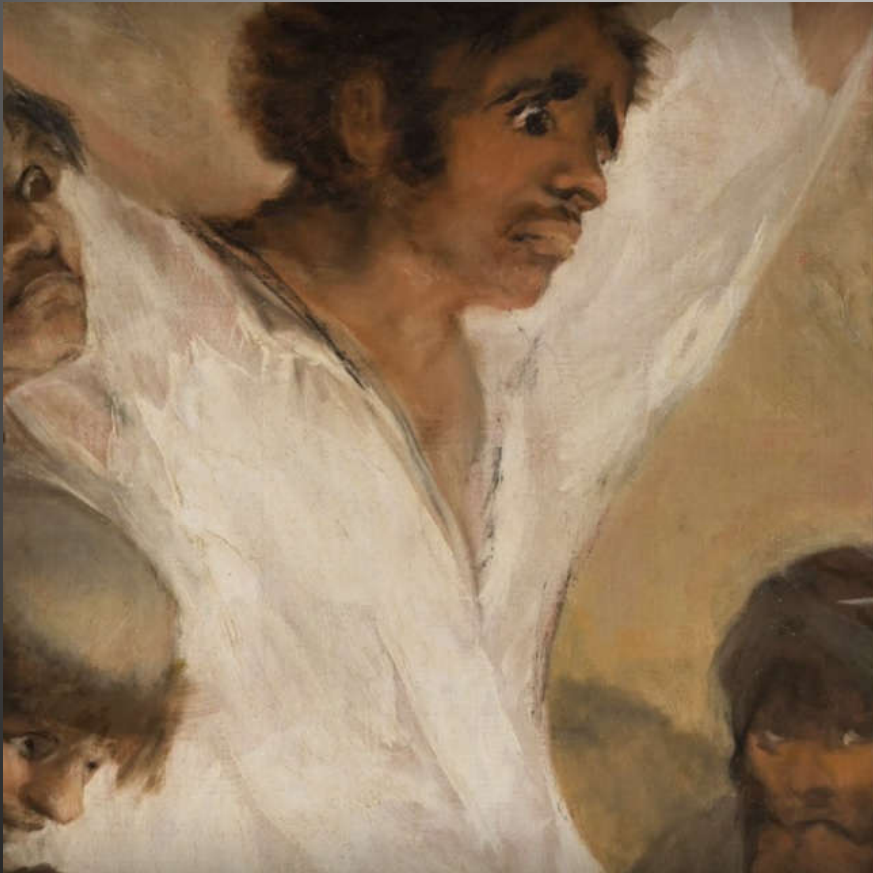

Η παλέτα είναι περιορισμένη σε μια μικρή γκάμα χρωμάτων γήινων τόνων που ενισχύει την αντίθεση μεταξύ σκούρων και ανοιχτών τόνων. Είναι νύχτα και δημιουργείται μεγάλη ένταση με την επίδραση του φωτισμού. Επίσης μπορούμε να δούμε τα πρόσωπα των ανθρώπων που εκτελούνται και αισθανόμαστε πόνο για αυτούς, ενώ οι εκτελεστές δεν έχουν πρόσωπα. Είναι μια μηχανή που σκορπών τον θάνατο.

Η ζωντάνια του πίνακα οφείλεται και στο χαρακτήρα της πινελιάς.
Γρήγορες πινελιές, ατελείωτα σχήματα

Η γρήγορη πινελιά του Γκόγια έρχεται σε αντίθεση με αυτή του Νταβίντ στον πίνακα «Ο θάνατος του Μαρά». Εκεί η γραμμή είναι φινιρισμένη, το περίγραμμα τέλει και το σώμα παίρνει μια γλυπτική διάσταση. Βλέπουμε τη διαφορά ανάμεσα στο συναίσθημα του Ρεαλισμού και τον ιδεαλισμό του Νεοκλασικισμού.

Ένας άντρας σε απόγνωση. Είναι ο επόμενος στη σειρά για εκτέλεση.

«2 Μαΐου 1808»

Ποιο είναι όμως το ιστορικό γεγονός που συνδέεται με τον πίνακα του Γκόγια;

Ο Ναπολέοντας είναι στο θρόνο της Γαλλίας και απλώνει την σφαίρα της επιρροής του στην Ισπανία. Εκθρονίζει τον βασιλιά της Ισπανίας και στέφει βασιλιά τον αδερφό του. Οι Ισπανοί εξεγείρονται κατά των Γάλλων. Αποτέλεσμα των εξεγέρσεων της προηγούμενης μέρας είναι οι Γάλλοι να εκτελούν κατοίκους της Μαδρίτης. Αθώοι σκοτώνονται και ο Γκόγια μνημονεύει αυτά τα γεγονότα δίνοντας τη δική του προσωπική μαρτυρία και ερμηνεία των γεγονότων. Δεν του παράγγειλε κανείς αυτόν τον πίνακα. Είναι κάτι που θέλησε ο ίδιος να καταγράψει, μια διαμαρτυρία κατά της βίας. Ένα έργο τέχνης που γίνεται πολιτική δήλωση.

Zurbarán

Ο άνθρωπος αυτός σκοτώνεται χωρίς λόγο. Ο ζωγράφος τον βάζει να σηκώνει τα χέρια του σαν ένας μοντέρνος Χριστός. Ακόμα ένας αθώος που θανατώνεται άδικα και παράλογα.

Λεπτομέρεια στην παλάμη του χεριού που φέρει στίγματα

Caspar David Friedrich (1774-1840)

Γερμανός ζωγράφος που θεωρείται ένας από
Τους κυριότερους εκπροσώπους του Ρομαντισμού.

Η βαθιά θρησκευτική του πίστη κι η αγάπη
του για τη γερμανική ύπαιθρο, αποτέλεσαν
βασική πηγή έμπνευσής του, προβάλλοντας
και εξυμνώντας την πνευματικότητα στη
φύση.

«Ο μοναχικός περιπατητής στα σύννεφα» ελαιογραφία,
1817-1818, Πινακοθήκη, Αμβούργο

«Το φεγγάρι καθώς γεννιέται από τη θάλασσα» ελαιογραφία, 1822,
Εθνική Πινακοθήκη, Βερολίνο

«Ασβεστολιθικές πλαγιές του Ρούγκεν» ελαιογραφία, 1818,
Βίντερτουρ, Ελβετία